

SANAT ELEŞTİRİSİ/ART CRITICISM

SANATTA AKTÜEL GÜNDEM: KRİPTO SANAT (NFT)

Dr. Öğr. Üyesi Fırat ARAPOĞLU¹¹Altınbaş Üniversitesi, İstanbul

firat.arapoglu@altinbas.edu.tr ORCID No: 0000-0003-0312-6920

Geliş Tarihi/Received Date: 31.05.2021 Kabul Tarihi/Accepted Date: 10.06.2021

Arapoğlu, F. (2021). Sanatta Aktüel Gündem: Kripto Sanat (NFT).
Aurum Sosyal Bilimler Dergisi, 6(1), 91-93.

Özet

Kripto sanat ve etkisi nasıl değerlendirilebilir? Sanatçıların dijital üretimleri ve bu üretimlerin sistemle olan ilişkisi sanat tarihi bağlamında nasıl yorumlanabilir? Bu denemede kripto sanat ve NFT konusuna dair bazı parametreler ele alınmakta ve bunlara dair sorular sorulmaktadır.

Anahtar kelimeler: Kripto Sanat, NFT, Sanat Tarihi

ACTUAL AGENDA IN ART: CRYPTO-ART AND NFT

Abstract

How can crypto-art and its effect in art be considered? How can the artists' digital productions and their relation to the system be interpreted in the context of art history? In this essay, some parameters on the crypto-art and NFT as a subject-matter in art and some questions related to this issue are explored.

Keywords: Crypto-Art, NFT, Art History

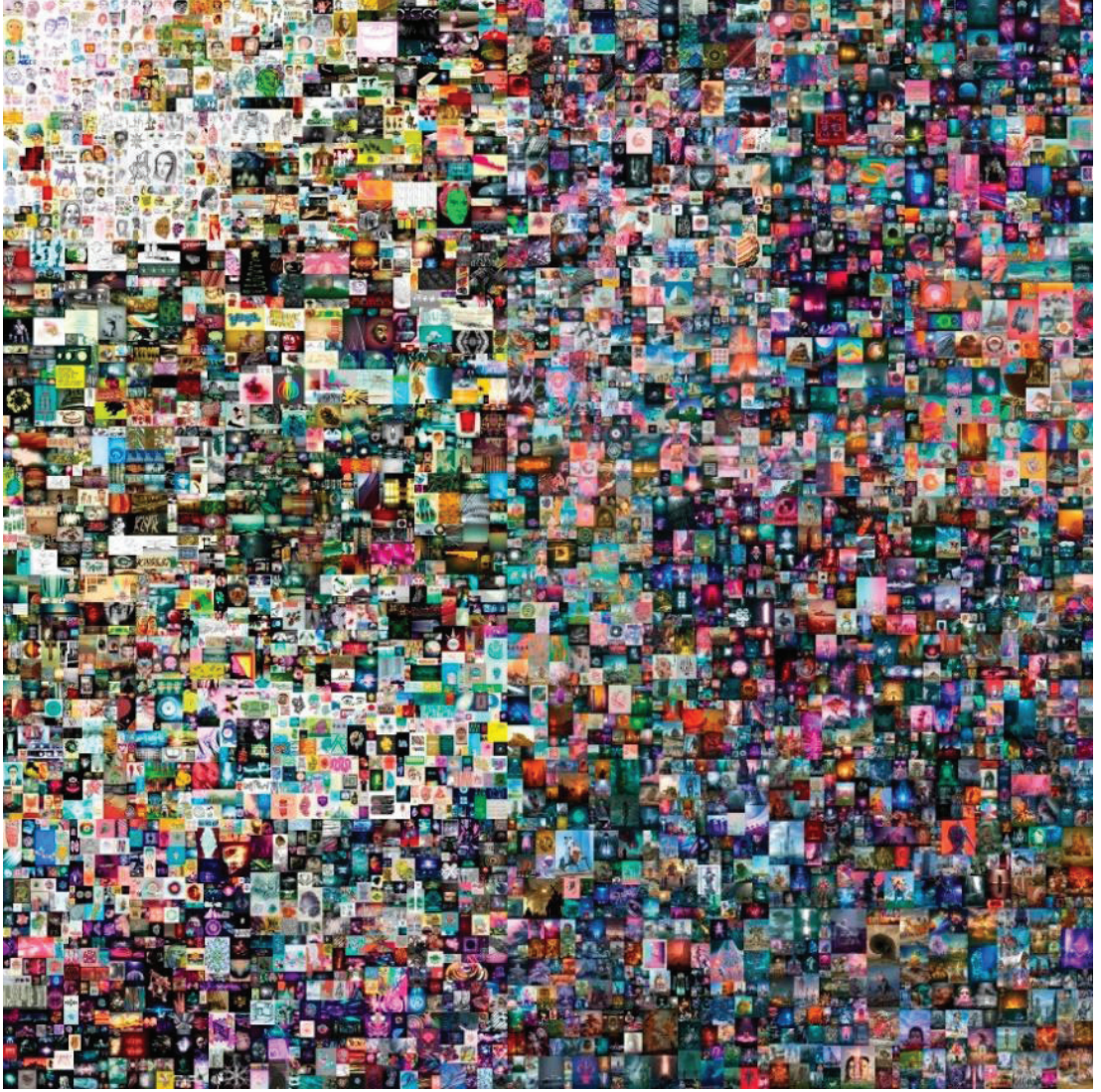
Sanat yapıtlarına değerini veren niteliklerin başında "biricik" olması gelmektedir ve son zamanlarda gündeme gelen "kripto sanat" konusu da ilk bakışta belirli bir toplumsal sınıf için, dijital-temelli olarak üretilen sanat yapıtlarına değer kazandırılmasının bir yöntemi olarak görünmektedir. Kripto sanatın en temel özelliği ise dijital dosyaları eşsiz, biricik bir hale getirmesidir (**Görsel 1**). Kripto sanat, bir yanıyla, elbette, kopyalanamaz değildir, ama NFT (Non-fungible token, değişimi-olanaksız çip) yapıta atanan, bir tür vatandaşlık numarası gibi bir işleve sahiptir. Bu numara, blockchain olarak adlandırılan veri tabanında yer alır ve bu veri tabanı, bir dizi veri bloğu içerisinde bu numaraları tasniflemektedir.

Blockchain, belirli bir zaman süresince, sadece bir hesabın bir NFT'ye sahip olabileceğini doğrulama işlevini üstlenmektedir ve mülkiyet, yani sanat yapıtlarına sahip olma burada devreye girmektedir. Bu nedenle dijital-temelli iş üreten bir sanatçının özgün ya da daha önce üretilen bir yapıtların .jpeg uzantılı röprodüksiyon dosyası, iki kişiye birden satılamamaktadır. Elbette bir kimsenin bir yapıtların .jpeg uzantılı dijital görüntüsüne sahip olması, dünyada başka kimsenin de aynı .jpeg dosyasını görmesini engelleyemez. Kripto sanat, aslında,

bir üretime dair dosyanın benzersiz olduğunu imlemekte ve bunu da küresel ölçekte onaylamaktadır. Bu durumda, sanata dair konvansiyonel eşsiz/ biricik/tek olma halesi nerededir?

Nihayetinde sanatın halesi bir yere gitmemektedir. Çünkü, örneğin, bir müzeden bir Pablo Picasso ya da Vincent Van Gogh baskısı yüksek çözünürlüklü olarak satın alınabilir ve bu baskı çok kaliteli de olabilir ama, yapıt hala müzenin mülkiyetinde kalmaya devam etmektedir. Burada önemli olan “değer” kavramıdır ve değer, bir kimsenin ödemeye hazır olduğu bir şey olarak görülürse, günümüzde birçok kimsenin neden oldukça yüksek miktarda parayı bu alana yatırdığı anlaşılır. Ama, bu olgu, bu piyasaya giren herkesin hızlıca para kazanacağı anlamına gelmez. Sanat gibi spekülâtif bir ekonomi içinde para kazanmak kolay olmadığı gibi kripto para değerinin paritesi, harcanan enerji ve maliyet ve kripto piyasasının büyüklüğü düşünüldüğünde bu kolay bir süreç değildir. Dikkat edilirse, aslında halihazırda var olan piyasanın benzeri görülmektedir; yani, binlerce işlem aynı anda yapılmaktadır.

Sanat tarihinde yapıtlar birçok türde üretilir ve bu dijital-temelli sanat üretimleri için de geçerlidir. Bu bağlamda, örneğin, günümüzde dijital sanatta “glitch”ler çok sevilmektedir. Kripto sanat, hareketli grafik tasarımlar ve etkileşimli monitörler gibi konvansiyonel sanat formlarının dışında yapıtlar üreten sanatçılar için uygun bir platform olarak görünmektedir. Ama geleceği konusunda emin olmak, şu aşamada, çok da mümkün değildir. Neticede dijital sanat üretimleri gelecekte nesne-temelli yapıtlar kadar beğenilebilir ya da tam tersi de olabilir. Günbegün dijital sanata yönelen sanatçı sayısı artmaktadır, ama bunun arzı yükselterek, fiyat düşüşünü getireceği de bir hakikat olarak, şimdilik, tarihe not olarak düşülebilir.

Görsel 1.

